

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА
СЕРТИФИЦИРАНА СИСТЕМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА КАЧЕСТВОТО ISO 9001:2015

1051 СОФИЯ, УЛ. "ТРИАДИЦА" № 2, ТЕЛ: 8119 443, ФАКС: 988 44 05, WWW.MLSP.GOVERNMENT.BG

Изх. №: 02-155

12. 07. 2019

НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вх. № 954-06-667
Дата 12 / 07 / 2019 г.

12³⁵
мпр

ЧРЕЗ

Г-ЖА ЦВЕТА КАРАЯНЧЕВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
44-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ДО

Г-ЖА НАДЯ КЛИСУРСКА-ЖЕКОВА
НАРОДЕН ПРЕДСТАВИТЕЛ ОТ
ПГ „БСП ЗА БЪЛГАРИЯ“

На Ваш № 954-06-667/08.07.2019 г.

ОТНОСНО: Въпрос от г-жа Надя Клисурска-Жекова, народен представител от ПГ „БСП за България“ касаещ анализ на законодателството и политиките, свързани с децата в риск

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО КЛИСУРСКА,

Законът за закрила на детето (ЗЗД) регламентира държавата да защитава и гарантира основните права на детето във всички сфери на обществения живот. Държавната политика за закрила на детето се провежда чрез органите по закрила на детето, които осъществяват в рамките на своите правомощия конкретни политики за гарантиране правата на децата. Органите за закрила на детето включват министъра на труда и социалната политика, министъра на вътрешните работи, министъра на образованието и науката, министъра на правосъдието, министъра на външните работи, министъра на културата, министъра на здравеопазването, кметовете на общини, председателя на Държавната агенция за закрила на детето (ДАЗД) и дирекциите „Социално подпомагане“. При изпълнението на политиката за закрила на детето са ангажирани различни участници с различни секторни компетенции, от което произтича и нейния хоризонтален характер. Именно поради това е от изключително значение ефективното взаимодействие и добрата координация между всички отговорни органи, ангажирани с провеждането на ефективна политика за закрила на детето.

Във връзка с конкретно поставените въпроси относно децата в риск и законодателството в тази област, представям на Вашето внимание следната информация:

1. Изготвен ли е анализ от страна на Министерство на труда и социалната политика в това направление?

Както вече посочих, Министерството на труда и социалната политика не е единствен орган за закрила на детето. Поради това, когато се прави анализ по отношение на закрилата на детето той трябва да обхваща всички области и съответно – всички отговорни органи. В тази връзка УНИЦЕФ България оказва много сериозна подкрепа, като през м. септември 2018 г. стартира работата по изготвянето на анализ на системата за закрила на детето. Основната цел на изследването е да оцени способността на българската система за закрила на детето да предоставя ефективна закрила и подкрепа на децата, основана на правата и съобразена със съвременните международни и професионални стандарти. Този анализ все още не е окончателен, но когато бъде финализиран, ще бъде представен на всички заинтересовани страни. Анализът обръща внимание именно на хоризонталния характер на политиката за закрила на детето.

Същевременно, съгласно Закона за закрила на детето в правомощията на председателя на ДАЗД е да наблюдава и анализира провеждането на държавната политика за закрила на детето. Както знаете, Държавната агенция за закрила на детето е специализиран орган на Министерския съвет за ръководство, координиране и контрол в областта на закрилата на детето. Ежегодно председателят на ДАЗД е длъжен да представя в Министерския съвет доклад за дейността си. Освен това, АСП също изготвя годишен доклад за дейността си, в който се включват и всички дейности, свързани със закрилата на детето от компетенциите на отделите „Закрила на детето“ към дирекции „Социално подпомагане“. Всяка година се изготвя и Мониторингов доклад относно напредъка в процеса на деинституционализация на грижата за деца в България, който е една изключително съществена част от политиката за закрила на децата.

2. Какви са основните проблеми, с които се сблъсквате по решаване на случаи на деца в риск?

По информация на АСП често срещаните проблеми в работата на социалните работници от отделите „Закрила на детето“ към дирекции „Социално подпомагане“ са свързани с децата с високорисково и девиантно поведение. Към настоящия момент все още няма действащи услуги, които да отговарят напълно на специфичните потребности на тези деца. Съгласно Актуализирания план за действие за изпълнение на Националната стратегия „Визия за деинституцията на децата в Република България“ са планирани и предстои изграждането на специализирани центрове, предоставящи здравно-социални грижи за деца с високорисково поведение и потребност от специални здравни грижи, където ще се предоставя консултативна, терапевтична и друга квалифицирана подкрепа, а при необходимост – и 24-часова грижа.

3. Какъв е броят на децата, които са изведени от биологичните им семейства и настанени за отглеждане в алтернативни форми през миналата година, съответно – през тази?

Настаняването на дете извън семейството следва поредността на мерките за закрила, регламентирани в ЗЗД (семейство на роднини или близки, приемно семейство, социална услуга от резидентен тип или в краен случай – настаняване в специализирана институция). Това е крайна мярка и се предприема само при изчерпване на всички възможности за подкрепа и закрила в семейството, освен в случаите, когато се налага

спешно извеждане или са застрашени живота, здравето или сигурността на детето. От съществено значение е, че всеки случай на настаняване на дете извън семейството се основава на индивидуален подход, стриктно спазване на нормативно определените процедури и най-вече – актуална преценка на възможността спрямо децата да бъде предприета както адекватна, така и по-благоприятна мярка за закрила. Също така, следва да се има предвид, че по отношение на предприеманите мерки за закрила, свързани с настаняване на дете извън семейството, се осъществява съдебен контрол. По данни на АСП, броят на децата, настанени за отглеждане извън семейството през 2018 г., е както следва:

- в семейства на роднини или близки – 731 деца;
- в приемни семейства – 1 162 деца;
- в социална услуга от резидентен тип – общо 895 деца (в т.ч. в преходни жилища за деца – 56 деца; в центрове за настаняване от семеен тип за деца – 594 деца; в кризисни центрове за деца – 245 деца);
- в специализирани институции – 231 деца (в т.ч. в домове за деца, лишени от родителска грижа от 7 до 18/20 г. – 10 деца; в домове за медико-социални грижи за деца – 221 деца).

Броят на децата, настанени за отглеждане извън семейството за периода 01.01.2019 г. – 31.05.2019 г., е както следва:

- в семейства на роднини или близки – 270 деца;
- в приемни семейства – 490 деца;
- в социални услуги от резидентен тип – общо 459 деца (в т.ч. в преходни жилища за деца – 25 деца; в центрове за настаняване от семеен тип за деца – 316 деца; в кризисни центрове за деца – 118 деца);
- в специализирани институции – 100 деца (в домове за медико-социални грижи за деца – 100 деца, като в домовете за деца, лишени от родителски грижи няма настанявания).

4. Предвиждат ли законодателни промени, свързани с децата в риск?

На този етап не се предвиждат законодателни промени. Същевременно, бих искал да отбележа, че със Закона за социалните услуги (обн., ДВ, бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г.) се направиха изменения и допълнения в Закона за закрила на детето, които също ще влязат в сила от 01.01.2020 г. Промените произтичат от новата регламентация на социалните услуги, закриването на домовете за деца и необходимостта от недопускане на дублиране на функции между различни административни органи. Регламентираха се и координационни механизми при риск от изоставяне на дете, за ранна интервенция при раждане на дете с увреждане и при насилие. Съществуващите домове за деца, лишени от родителска грижа, които се управляват от общините, и домове за медико-социални грижи за деца, които се управляват от Министерството на здравеопазването, се регламентира да бъдат закрити до 1 януари 2021 г. В тази връзка са и приетите промени в Закона за здравето и Закона за лечебните заведения.

ВЯР:
ПОДП.

